

PM

DATUM: 2010-06-21
AVDELNING: Avdelningen för kapitalförvaltning
HANDLÄGGARE: Sophie Degenne/Jan Schüllerqvist
HANTERINGSKLASS: Ö P P E N

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2010-214-KAP

■ Riksbankens roll avseende det centrala betalningssystemet, RIX

1 Förslag till beslut

Direktionen föreslås besluta att Riksbanken även i fortsättningen ska tillhandahålla det centrala betalningssystemet RIX och ansvara för den funktionella (icke-tekniska) driften av systemet. Frågan om Riksbanken fortsättningsvis ska utföra även den tekniska driften bereds i en separat utredning i enlighet med beslutet för 2010 års verksamhetsplan.

2 Bakgrund och avgränsningar

Enligt Riksbankens vision från september 2006 ska man pröva vilken verksamhet som banken själv ska bedriva. En utredning har på uppdrag av chefen för avdelningen för kapitalförvaltning därför analyserat hur driften av RIX kan och bör tillhandahållas.

Utredningen utgår ifrån att det nuvarande tekniska systemet för RIX, Perago:rtgs, ska användas under dess ekonomiska livslängd. Frågan om hur den tekniska driften av RIX bör organiseras ligger utanför utredningens uppdrag. Utredningen har trots detta pekat på att ekonomiska argument sannolikt talar för att den tekniska driften utkontrakteras.

För utredningen i dess helhet hänvisas till rapporten "Prövning av RIX mot utförandekriterierna i Riksbankens vision", daterad 14 juni 2010, Dnr 2010-201-KAP.

3 Överväganden

3.1 Dagens centrala betalningssystem – RIX

Riksbanken tillhandahåller idag det centrala betalningssystemet RIX och ansvarar för såväl dess tekniska som funktionella drift. Relationen med deltagarna regleras genom anslutningsavtal. De centrala applikationerna i systemet har utvecklats av en extern leverantör och Riksbanken har via licens rätt att utnyttja dessa applikationer.

De kostnader för RIX som täcks av deltagarna är för 2010 budgeterade till drygt 68 miljoner kronor, varav knappt 20 miljoner kronor avser säkerhetshantering. Av de återstående kostnaderna på 49 miljoner kronor avser 25 procent licens och avskriv-

ningar, 41 procent teknisk drift, 15 procent funktionell drift, 16 procent fördelade kostnader och resterande 3 procent kapitalkostnader. Resursmässigt uppskattas den funktionella driften, exklusive säkerhetshanteringen, motsvara cirka 6 årsarbetare.

Riksbanken har genom sin nuvarande roll god kompetens när det gäller centrala betalningssystem i allmänhet och RIX i synnerhet. Denna kompetens är värdefull i bankens arbete med frågor rörande finansiell infrastruktur samt när det gäller att hantera kriser.

Internationellt är det vanligast att det centrala betalningssystemet tillhandahålls av landets centralbank, som också svarar för funktionell och teknisk drift. När det gäller teknisk drift finns dock åtskilliga exempel på utkontraktering. De danska och norska centralbankerna har utkontrakterat den tekniska driften till privata företag. Det är ovanligt att centrala betalningssystem tillhandahålls av någon annan än centralbanken, men undantag finns exempelvis i Schweiz och Canada.

3.2 Alternativa sätt att organisera det centrala betalningssystemet

Utredningen har identifierat tre alternativa sätt att organisera och driva betalningssystemet.

Alternativ A innebär att Riksbanken inskränker sin verksamhet till att i princip endast tillhandahålla konton och likviditet medan någon annan part, t.ex. ett deltagarägt företag, tillhandahåller och ansvarar för betalningssystemet i övrigt. Riksbanken träffar avtal med deltagarna om villkor för konton och likviditet, och med den som tillhandahåller systemet om administration av Riksbankens konton. Parten som tillhandahåller RIX träffar avtal med deltagarna i de delar som inte omfattas av Riksbankens avtal.

Alternativ B innebär att Riksbanken tillhandahåller det centrala betalningssystemet och därmed avtalar med deltagarna om alla villkor. Riksbanken utkontrakterar dock både den funktionella och tekniska driften till ett externt företag.

Även *alternativ C* innebär att Riksbanken tillhandahåller systemet och därmed avtalar om alla villkor. Därutöver svarar Riksbanken för den funktionella driften av systemet, men utkontrakterar den tekniska driften till ett externt företag.

På längre sikt finns andra alternativ som Riksbanken bör överväga. Ett alternativ är att ha ett gemensamt system med någon annan centralbank. Ett annat alternativ är att samordna avveckling av stora betalningar och massbetalningar i ett och samma system.

3.3 Överväganden

Någon skyldighet för Riksbanken att driva betalningssystemet finns inte enligt riksbankslagen. Riksbanken har dock till uppgift att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Ett sätt att göra detta är att själv driva systemet. Finansutskottet har under 2010 uttalat att Riksbanken har ett vidsträckt ansvar, men har inte närmare redovisat gränsen för detta ansvar.

Av de tre undersökta alternativen bedöms alternativ C, att Riksbanken tillhandahåller systemet och behåller den funktionella driften men låter en extern part svara för den tekniska driften, vara det som har bäst förutsättningar att vara samhällsekonomiskt fördelaktigt. Denna slutsats baseras bl.a. på följande konstateranden.

- Kostnaden för teknisk drift är nästan tre gånger högre än den för funktionell drift. I detta alternativ kan Riksbanken och RIX-deltagarna tillgodogöra sig den besparingspotential som kan finnas för den tekniska driften. En utkontraktering

av den tekniska driften för RIX och Riksbankens övriga IT-drift kan samordnas, vilket minskar risken för att kostnaden för bankens övriga IT-drift ökar.

- Till följd av att Riksbanken i detta alternativ fortsatt svarar för den funktionella driften behåller banken sin höga kompetens när det gäller RIX och centrala betalningssystem i allmänhet.
- I detta alternativ behåller Riksbanken det fulla ansvaret för betalningssystemet vilket torde begränsa risken för att bankens trovärdighet påverkas negativt.
- Jämfört med andra centralbanker har Riksbanken en liten organisation som sköter den funktionella driften. Att även fortsättningsvis svara för funktionell drift torde inte medföra att Riksbanken, eller samhället i stort, går miste om några större kostnadsbesparingar.

4 Slutsatser

Riksbanken bör även fortsättningsvis tillhandahålla det centrala betalningssystemet.

Det kan finnas samhällsekonomiska vinster i att utkontraktera den tekniska driften. Det är däremot tveksamt om det finns motsvarande vinster i att även utkontraktera den funktionella driften. En sådan mer omfattande utkontraktering medför också ökade risker. Riksbanken bör således även i fortsättningen svara för den funktionella driften. Huruvida en alternativ teknisk drift är mer fördelaktig än dagens bör utredas. En sådan utredning kommer att äga rum i enlighet med beslutet för 2010 års verksamhetsplan.